

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŻYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA” wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej” (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor naczelny i odpowiedzialny: KLEMENS KOBIERSKI, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowo, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 8.

Chełmża, czwartek dnia 10-go stycznia 1929 r.

Rok II.

Konieczność rozwoju naszej żeglugi pasażerskiej.

Polska posiadać musi dostateczną ilość okrętów turystycznych.

Dopiero od dwóch lat Polska zapisała się na listę państw morskich, dopiero dwa lata istnieje naprawdę nasza marynarka handlowa, a już owoce tych poczyniń prześcignęły oczekiwania nie tylko pesymistów, lecz i entuzjastycznych przyjaciół morza.

Nasza flota handlowa okazuje się niewystarczającą. Nie możemy skarżyć się na brak frachtów — przeciwnie, brak nam taboru. Otwierają się nam nowe horyzonty, rozszerza się nasz handel morski, organizujemy nowe linje towarowe i już widzimy potrzebę dalszego i szybkiego rozwoju naszej floty handlowej na szereg lat.

Rozwój naszej marynarki handlowej osiąga tempo amerykańskie. Lecz przez zaabsorbowanie się tą pracą nie powinniśmy zapominać, że bandera popularyzuje się znacznie szybciej przez ruch pasażerski, dający znacznie większy efekt zewnętrzny. Nasz statek pasażerski na obcych morzach jest nie tylko zwykłym środkiem lokomocji i turystyki, lecz wyrazicielem naszej niepodległości, rzeczywistym i namacalnym dowodem naszego dążenia do mórz i oceanów. Statek taki jednak, aby spełnił swe zadanie, winien być statkiem odpowiedniego tonnażu, pięknym i wygodnym, by nie mówiono o nas, że żegluga jest dla nas terenem obcym.

Każdy cudzoziemiec, któryby wkroczył na pokład naszego statku pasażerskiego, winien ujrzeć wszędzie porządek i komfort, oraz wynieść miłe i sympatyczne wrażenie. Do tego więc jest potrzebny statek o tonnażu co najmniej 3.500 tonn, któryby nie ograniczał się do podróży po Bałtyku, lecz w okresie zimowym któryby mógł być eksploatowany na liniach morza Śródziemnego. Statek taki byłby po pierwsze — narzędziem naszej propagandy polityczno-gospodarczej, a po drugie — społeczeństwo nasze mogłoby zeń korzystać dla celów swoich podróży turystycznych, zamiast wzbogacać obce kompanje okrętowe, co nie jest obójtem dla naszego bilansu handlowego.

Rozwijające się nasze podróżnictwo morskie nie będzie miało realnych podstaw do szerzenia zdrowej propagandy, tak w naszych warunkach potrzebnej, bez takiego statku. P. P. „Żegluga Polska”, posiadając zaledwie jeden mały okręt („Gdynia”) do podróży po Bałtyku, powinno rozpocząć już prace przygotowawcze w kierunku zaprojektowania takiego statku, któryby się nadawał i był przystosowany do naszych potrzeb i warunków. Na statku takim część miejsc mogłaby być oddana po bardzo niskiej cenie dla młodzieży szkolnej. Ten punkt widzenia nie jest obcym naszymu ministerstwu oświaty.

I dla inteligencji pracującej nie byłoby obójtem mieć możność podróżowania morzem tanio i wygodnie na polskim statku. Po uruchomieniu polskiej linii turystycznej i śródziemnomorskiej, kto wie, czy będzie przyjemniej korzystać z urlopu w ziemie celem zwiedzenia: Sardynji, Korsyki, Włoch, Grecji, Egiptu, Turcji, Algieru, Marokka itd.

Szybkie postępy sanacji w Jugosławii.

Białogród (A.W.) W Białogrodzie, Zagrzebiu i Lublanie rozwiązano samorządy gminne. Władze miejskie będą na wniosek Ministerstwa Spraw Wewn. mianowane przez króla. W całym kraju zabroniono wszystkich zgromadzeń politycznych. 11 nadzupanów zostanie zastąpionych w najbliższym czasie przez wojskowych. Rada ministrów przygotowuje cztery nowe projekty ustaw, dotyczące m. in. niezawisłości sędziów i reformy w

najbliższym trybunale rachunkowym i administracyjnym. Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych zakazuje w całym kraju balów i zabaw publicznych. Nadzupan Zagrzebia Zerlec rodowity chorwat ma zostać królewskim komisarzem dla Chorwacji. Koalicja chłopsko-demokratyczna odbyła wczoraj pod przewodnictwem dr. Maczka narady w Zagrzebiu. Panuje naogół odprężenie i zadowolenie z zarządzeń królewskich.

Ubogie Niemcy a raport rzeczoznawcy reparacyjnego.

Niemcy skarżą się ciągle przed całym światem — że nie są w stanie zapłacić długów i odszkodowania wojennego — tymczasem niedawno wydane sprawozdanie agenta reparacyjnego — to jest delegata państw sprzymierzonych — który ma zadanie kontrolować gospodarkę Niemiec —

wykazało zupełnie co innego. Parker Gilbert stwierdził — że gospodarka Niemiec jest w stanie kwitującym i Niemcy mogą płacić odszkodowania wojenne bez obawy — że się zrujnują.

Tak oto ukończyły się piękne bajki o ubogich i zniszczonych Niemcach.

Zagadkowe zniknięcie dwu wysp.

„Aftenposten” donosi z Oslo, że ekspedycja norweska, która bawi od listopada 1927 r. w podróży wywiadowczej w okolicach podbiegunowych, podała sensacyjne wyniki wyprawy.

Mianowicie dwie wyspy zniknęły w morzu i nie można ich stanowczo odnaleźć, mimo mozolnych i sumiennych poszukiwań. Są to wyspa Tomphon i wyspa Chemniell, które znikło z miejsca, podanego przez odkrywców Anglików. Ek-

spedycja krążyła w okolicy wskazanej na mapie przez dłuższy czas, lecz nie mogła odnaleźć żadnego z wspomnianych lądów.

Wyspę Tomphon odkrył w r. 1825 angielski kapitan Norris. Kierując się wskazówkami odkrywców, udał się amerykański kapitan Fuller na miejsce wskazane i stwierdził istnienie wyspy w r. 1893. Dzisiaj po obydwu wyspach wszelki ślad zaginął.

Nie jest bez znaczenia i dla naszego kupiectwa kwestja skierowania turystów cudzoziemskich do Polski i zapoznanie cudzoziemców z naszym towarem. Nie powinniśmy również zapominać, że nasza Ojczyzna obfituje w niezliczoną ilość pięknie położonych miejscowości i urzędzeń, które warto zwiedzać, oraz pamiątek historycznych. Zachęmy cudzoziemców do zwiedzenia piękna i bogactw naszego kraju, przewożąc ich na naszym wygodnym statku, a opinja zagraniczna o nas i nasz bilans handlowy ulegną znacznej poprawie.

Budowa takiego statku jest obecnie koniecznością i nie powinniśmy stracić ani jednej chwili, gdyż już jesteśmy spóźnieni. Statek taki winniśmy posiadać już z wiosną b. roku, aby współdziałać z ruchem turystycznym cudzoziemców do Polski w związku z Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu.

Tu społeczeństwo winno okazać najdalej idącą pomoc rządowi, prowadząc ten piękny cel do szybkiego zrealizowania i pamiętając o tem, że każdy okręt na morzu, czy też w obcym porcie jest jakby przedłużeniem terytorjum państwa, jest to dalszy ciąg Ojczyzny. Województwa, powiaty, samorządy miejskie, organizacje społeczne i t. d. przy stosunkowo niewielkiem opodatkowaniu się dobrowolnym mogą dostarczyć dostatecznych zupełnie środków i uwiecznić swoje imię.

Posiadając chociażby jeden na razie, wielki statek pasażerski nie będziemy kroczyli z naszą marynarką na szarym końcu w szeregu państw cywilizowanych i mocarstw morskich. Ufundowanie takiego statku należałoby związać z dziesięcioleciem objęcia Pomorza i Wybrzeża i tego drogiego, niegdys wydartego nam Morza Polskiego.

W stolicy Pomorza, Toruniu utworzył się niedawno pod prezesurą Starosty Krajowego p. min. Wybickiego specjalny komitet, mający na celu zbieranie wśród społeczeństwa pomorskiego ofiar na budowę, wzgl. zakupienie okrętu dla Polski. Okręt ten ma być pamiątką zbliżającej się rocznicy dziesięciolecia przynależności Pomorza do Macierzy Polskiej.

Sądzimy, że przytoczone w niniejszym artykule argumenty powinny przekonać władze Komitetu toruńskiego, jak i całe społeczeństwo pomorskie o konieczności zakupienia okrętu nie handlowego, lecz pasażerskiego. Niewielki statek „Gdynia”, obliczony jedynie na podróże po Bałtyku nie starczy już dzisiaj wzmagającemu się pędowi do podróży zagranicznych wśród naszego społeczeństwa.

Polski okręt turystyczny na wielką skalę, ufundowany przez Pomorze rozniesie najlepiej po szerokich oceanach sławę naszej Ojczyzny i związanej z nią nierozzerwalnie dzielnicy Pomorskiej.

Teoia Juszkowskiego, którego zabił trzema strzałami.

Kajdziński usiłował następnie dokonać zamachu na prezydenta miasta Piotrkowa, socjalistę Kazimierza Szmita. Zamach ten — z powodu nieobecności prezydenta nie udał się.

Broda prowadząca do zaszczytów.

Z Warszawy donoszą: Niedawno pisma podały wiadomość o rozprawie sądowej podrabina warszawskiego Frenkla, który w żaden sposób nie pozwolił golić sobie w wojsku brody. Za niesubordynację skazany został Frenkel na karę 4 miesięcznego więzienia.

Obecnie Frenklem i jego brodą zainteresowała się kongregacja rabinów w Ameryce i obecnie po wolała go na stanowisko rabina w New Yorku.

Frenkel ma być przeniesiony do pospolitego ruszenia bez broni w rękę i niezadługo wyjeżdża za ocean.

Likwidacja b. „Dwugroszówki”

Onegdaj przestała wychodzić „Gazeta Poranna dawniej L. grosz”, założona przez b. redaktora „Gazety Porannej” w Warszawie Antoniego Sadzewicza.

Małżeństwo p. pułkownika Becka.

Szef gabinetu min. spraw wojskowych pod polk. J. Beck zawarł 31 grudnia w kościele ewangelicko-reformowanym w Wilnie związek małżeński z Janiną z Salkowskich Burhardt-Bukacką.

Z dalszych stron.

Lubianka, pow. toruński. (Pożar młyna). Dnia 4 bm. zapalił się młyn motorowy własność Wiśniewskiego Anastazego w Lubiance pow. Toruń. Pożar zniszczył kompletnie młyn wraz z zapasami zboża i mąki w ilości około 200 q. Ogólna szkoda wynosi 400.000 zł. Przyczyna pożaru nieznaną. Młyn ubezpieczony był na sumę 140 tysięcy zł.

Toruń. (Kuchnia ludowa otwarta). Magistrat m. Torunia wznowia z dn. 8 bm. poniechane od pewnego czasu wydanie bezpłatnych obiadów bezrobotnym, tudzież ubogim gminnym. Kuchnia mieścić się będzie w podziemiu ratusza i obliczona jest na wyżywienie przeszło tysiąca osób. — Kierownikiem kuchni będzie p. Łękowski. Pierwszy obiad wydany zostanie we wtorek, dn. 8 bm. w południe.

Wznowienie wydawania bezpłatnych obiadów, niewątpliwie przyjmą z zadowoleniem liczne rzesze bezrobotnych i ubogich.

Tczew. (Nowy starosta) Na miejsce przeniesionego w stały stan spoczynku dotychczasowego starosty tczewskiego p. Dytkiewicza, mianowany został starostą w Tczewie ppłk. rezerwy inż. Stachowski z Torunia.

Grudziądz. (Nowy starosta). W dniu 3 bm. objął urządowanie nowy starosta grudziądzki, p. Niepokojczycki, który przeniesiony został z powiatu krzemieckiego na miejsce emerytowanego starosty Czarlińskiego.

Golub. (Wieczornica Stow. Młodzieży Katolickiej.) W niedzielę 30 grudnia ub. roku odbyła się w Hotelu Centralnym na sali p. Trzebińskiej wieczornica Młodzieży Katolickiej w Golubiu. Program jej był obfity. Obecni na niej opiekunowie i członkowie powyższego stowarzyszenia oraz goście odeszli z prawdziwym zadowoleniem. —

Wieczornica rozpoczęła się odśpiewaniem przez wszystkich zebranych kolendy. Po wygłoszeniu deklamacji „Boże Narodzenie” przez jednego młodzieńca, przemówił do obecnych w serdecznych słowach ks. proboszcz Kownacki. Po łamaniu oplatki i deklamacji „Na Nowy Rok”, nastąpiło rozdanie przez gwiazdora podarków gwiazdkowych dla opiekunów towarzystwa i jego członków.

W części drugiej ujrzelśmy humoreskę w 1 akcie p. t. „Żołnierz w szafie”. Wygłoszono też szereg wesołych monologów. Dużo szczerego śmiechu wywołał dialog „Rozprawa sądowa”. Podczas przerwy odegrała orkiestra młodzieży kilka kolend i łatwiejszych utworów muzycznych. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna. Przygotowaniem wieczornicy zajął się student prawa na Uniwersytecie Poznańskim, p. Trzebiński. Członkowie Towarzystwa Młodzieży Katolickiej w Golubiu, biorący udział w wykonaniu programu, pokazali dobre chęci. Goście odnieśli się do nich przychylnie, widząc dużo włożonego wysiłku i pracy.

KRONIKA

Chelmska, dnia 9 stycznia 1929 roku.

Kalendarzyk.

Środa: Juljana m. i Marcjanny p.
Czwartek: Agatona pap., Honoraty p.

Wschód słońca: 8,10 rano
Zachód słońca: 4,05 popoł.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Od 6 do 12 Apteka pod Orlem przy Rynku.

— **Sąd Grodzki.** Na mocy rozporządzenia Prez. Rzeczy o ustroju sądów powszechnych, tutejszy Sąd Powiatowy został przemianowany z dniem 1. stycznia br. na „Sąd Grodzki”.

— **Inspekcja tut. Posterunku P. P.** W tych dniach przybył do Chelmskiej powiatowy komendant P. P. podkomisarz Głuchowski, który dokonał lustracji tutejszego posterunku P. P. Wynik inspekcji był — jak dowiadujemy się z wiarogodnego źródła — bardzo dobry. Za wzorowe prowadzenie administracji i wykonywanie służby p. komendant posterunku Rejnowski otrzymał pochwałę.

— **Rejestracja samochodów.** Pomorski Urząd Wojewódzki podaje do wiadomości, że rejestracja samochodów odbędzie się w Toruniu w miesiącu styczniu br. w dniach: 23 i 30, zaś w lutym w dniach: 13, 20 i 27. Dopuszczeni będą tylko ci właściciele samochodów, którzy otrzymają wezwania.

— **Komunalna Kasa Oszczędności na m. Chelmską.** Z rozporządzenia Prezyd. Rzeczy została utworzona w naszym mieście Komunalna Kasa Oszczędności o systemie bankowym. Do zarządu powołano pp.: bukm. Kurzętkowskiego — na przewodniczącego, radcę Orłowskiego — wiceprzewodniczącego i przew. R. M. Szymańskiego — jako członka.

Do Rady weszli pp.: Nehring, Czerwiński, Szustakowski, Orlewicz i Grzywacz.

Jak z powyższego wynika, ukonstytuowały się już władze Komunalnej Kasy Oszczędności, teraz jedynie trzeba uruchomić ją, aby mogła służyć szerokim warstwom obywatelstwa miejscowego.

— **Stan pogody.** W dniu dzisiejszym temperatura powietrza waha się między —6 do —10 stopni C. Lekkie i chłodne wiatry wschodnie.

— **Wyjaśnienie.** W związku z wczorajszą notatką o krwawej strzelaninie na zabawie w Skąpem otrzymaliśmy wyjaśnienie, że p. R. nie wywołał awantury, nie był aresztowany, ani też nie został osadzony w areszcie. Oskarżenia o wywołanie awantury będą odpowiadali w najbliższych dniach w sądzie.

— **Przedstawienie kinematograficzne dla młodzieży szkolnej** daje w dzisiejszą środę Kino „Konkordja” — wyświetlając wspaniałe filmy polskie: „IX regaty o mistrzostwo polski w Bydgoszczy” i „Pogrzeb b. wojewody pomorskiego śp. gen. Młodzianowskiego” oraz lotniczy film pt. „Walka w obłokach”.

— **Nie wolno polować na zające!** Na przeciąg jednego roku zabrania się polowania na zające-szaraki w czasie od 1 stycznia do 15 października, na bazanty-koguty w czasie od 1 lutego do 15 września, na sarny-kozły w czasie od 1 listopada do 30 maja, na daniela-rogacze w czasie od 1 listopada do 15 września.

— **Gimnazjalne egzaminy dojrzałości dla eksternów.** Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego podaje do wiadomości, iż gimnazjalne egzaminy dojrzałości dla eksternów rozpoczną się w dniu 21 stycznia br. Egzamin z zakresu 6 klas gimnazjalnych w dniu 22 stycznia br. przy państwowym gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. — Podania należy udokumentowane powinny wpłynąć do Kuratorjum do dnia 16 stycznia b. r.

— **Kto jest poszkodowany?** Komenda pow. przytrzymała Wilhelma Wnuka ur. 18. 5. 1874 w Mroczynie, powiat Lubawa, podawającego się również jako Jerke Franciszek i Jaworski Franciszek pod zarzutem oszustwa i nielegalnego przekroczenia granicy.

Wymieniony jak stwierdzono, przebywał w powiatach Brodnica, Grudziądz, Chelmska i Toruń i nabierał łatwości w ten sposób, że opowia-

Z Rady Miejskiej.

Wybory prezydium i Rady Kasy Komunalnej.

W dniu wczorajszym odbyło się posiedzenie tutejszej Rady Miejskiej, na który przybyli wszyscy pp. radni bez jednego. Głównym punktem obrad były wybory nowego prezydium Rady Miejskiej na rok bieżący.

Wyborom przewodniczył najstarszy wiekiem członek Rady p. radny Cymbrowski. Po zarządzeniu 5-cio minutowej przerwy odbyło się tajne głosowanie na przewodniczącego.

Do prezydium wybrano na rok bieżący pp.: jako przewodniczącego — p. Antoniego Szymańskiego (po raz trzeci), zastępcą przewodniczącego — p. radnego Czerwińskiego, sekretarzem — p. radnego Korthalsa, a zast. sekretarza — p. r. Orlewicza.

W pierwszym głosowaniu na przewodniczącego odebrał: p. Szymański — 17 głosów (prawica i enpeer), a p. Nehring otrzymał 12 głosów swego klubu. Dalszych członków prezydium wybrano 18 głosami, ponieważ klub p. Nehringa oddawał czyste kartki. Jak więc z powyższego wynika przewodniczącym Rady miejskiej pozostał nadal p. Szymański, który piastował ten mandat przez ub. dwa lata. Widocznie musiał cieszyć się zaufaniem większości Rady Miejskiej, jeżeli powołano go na to stanowisko po raz trzeci.

Jak sobie przypominamy swego czasu pewne czynniki obywatelskie starały się zohydzić osobę p. Ant. Szymańskiego w opinii publicznej, ale widocznie były to tylko napaści osobiste, skoro dziś obdarzono go całkowitem zaufaniem przez większość Rady Miejskiej i powołano po raz trzeci na przewodniczącego.

Następnie do Rady Kasy Komunalnej powołano p. Orlewicza i p. Szustakowskiego.

Wnuk, iż jest bogatym amerykańcem, został okradziony z dolarów, posiada gospodarstwa w powiecie chelmskim i w Grucie, powiat Grudziądz i poszukuje sobie żonę.

Ponieważ jak stwierdzono, Wnuk przesiadywał przez 22 lata w domach karnych, a ostatnio był w posiadaniu większej ilości gotówki, jak również jest w posiadaniu dobrze utrzymanej granatowej marynarki i kamizelki, czarnych spodni i czarnego zimowego palta z aksamitowym kołnierzem, złotej skórzanej teczki używanej, pugilaresa skózanego i pierścionka z czerwonym kamieniem (złoto 585) przeto zachodzi podejrzenie, że nabył on te przedmioty i pieniądze w drodze nielegalnej.

Wnuk legitymował się niemiecką książeczką wojskową, wystawioną na nazwisko Franciszek Jaworski ur. 18. 2. 79. w Niemczyku, powiat Chelmska, którego rodzice podczas wojny, Stanisław i Anna zd. Kwiatkowska zamieszkiwali w Nowym Dobrze, powiat Chelmska, obecnie nieznanego miejsca pobytu.

Zainteresowane osoby uprasza się o doniesienie do najbliższego posterunku Policji Państwowej lub Powiatowej Komendy P.P. powołując się na Nr. 41/28.

Teatr toruński.

W czwartek, 10 bm. operetka „Gwiazda filmu“;
w piątek 11 bm. bajka „Przygody Tomcia Palucha“ czyli „Serce matki“.

Teatr grudziądzki.

W czwartek, 10 bm. „Betleem polskie“.
W sobotę 12 bm. premjera „Nauczycielki“.

Kuch towarzystw.

Walne zebranie filji Z.Z.P. odbędzie się w środę 9 stycznia o 6,30 wiecz. w lokalu p. Jackowskiego. Z powodu wyboru zarządu przybycie wszystkich członków konieczne. Wstęp na salę za okazaniem kwitariusza. Zarząd filji.

„ECHO“. Lekcja śpiewu odbędzie się w środę, 9 bm. o zwykłym czasie. Komplet członków konieczny. Zarząd.

Bank Polski płacił 8 stycznia za:

dolary amerykańskie	8,85 — 8,84
funtów szterlingów	43,09
franki szwajcarskie	171,07
franki francuskie	34,73
marki niemieckie	211,30
guldeny gdańskie	172,31

Odezwa!

Do Obywatelstwa miasta Chełmży i okolicy!

Dnia 28. stycznia 1929 r. upływa 10 lat od chwili najazdu miasta Chełmży przez „grenschutz“ Rossbacha. Ofiarą najazdu padło 7 spokojnych obywateli naszego miasta. Celem uczczenia ich pamięci powzięły korporacje miejskie zamiar postawienia poległym pomnika, pod który położono kamień węgielny w pamiętnym dniu 11. listopada 1928 r. Fundusze na ten cel są nader szczupłe mimo zaofiarowanych 1000 zł przez Magistrat

Dawniejsze składki w wysokości okrągłych 13000 mkp. straciły na wartości wskutek dewaluacji.

Wobec tego zwracamy się z gorącym apelem i uprzejmą prośbą do Wielce Szanownego Obywatelstwa i wszystkich Towarzystw o dorzucenie choćby najmniejszej ofiary na „Pomnik dla Poległych“ w Chełmży.

Mamy niezłomną nadzieję, że wobec braku pomnika „narodowego“ w mieście naszym, Wielce Szanowne Obywatelstwo myśl powziętą przez nas — łaskawie przyjmie i dopomoże nam do upamiętnienia wysiłku bohaterskich czynów w obronie obywateli i w obronie miasta Chełmży i niepodległości naszej Ojczyzny.

Magistrat,

Komitet

Komitet budowl.

E. Guhl Ska

Bydgoszcz
Długa 45 - Tel. 19-43

poleca
Skóry wszelkiego rodzaju,
Gumę indyjsk.

wszelkie
artykuły szewskie i siodlarskie.

Naprawa śniegowców i kaloszy.

Drobne wysyłki pocztą w trzech dniach.

Kawaler lat 37, Polak katolik na poważnej i stałej posadzie państwowej, poszukuje z powodu braku znajomości państwa **życia.**

Panny lub młodej wdówki, od 21-32 lat, posiadające cokolwiek majątku i wyprawę, zechcą swe łaskawe oferty nadesłać pod nr. 110 do ekspedycji „Przełądu Pomorskiego“

Szanownej Klienteli ubezpieczonej w Towarzystwie Ubezpieczeń „EUROPA“ Centrala w Warszawie, Oddział w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 60 podaje uprzejmie do łaskawej wiadomości, że zostałem

z dniem 1. XI. 28. r. mianowany inspektorem obwodowym ubezpieczeniowym na miasto Chełmżę

i okolicę i proszę uprzejmie o darzenie mnie całkowitem zaufaniem, z którego się będę wywiązywał sumiennie i gorliwie.

RANCISZEK STARDZIŃSKI

Chełmża, ul. Toruńska 6
u p. Dzieg elewskiego

Przemysł i handel

zamało docenia znaczenie reklamy, skutkiem czego publiczność niema możliwości zaznajomienia się z danymi artykułami. Kupiec polski musi brać przykład z zachodu i jaknajwięcej reklamować a ogłoszenie nawet — — — najmniejsze w

„Przełądzie Pomorskim“

zapewnia interesantom

pożądaną skutek!

Czysty dochód z balu

będzie większym, jeżeli Państwo zaopatrzą butelki w dobrze pielęgnowane a niedrogie wina. Pielęgnacja win jest procedurą długotrwałą i wymaga długoletniego doświadczenia. Do piwnic naszych sprowadzamy od lat 50-ciu.

Czyste wina gronowe

z najlepszych winnic **Francji, Węgier i południa.** Prowadzimy także doskonałe wina krajowe począwszy od zł. 2,60 za butelkę. Towarzystwom udzielamy komisu. Kupcom rabaty i dogodne warunki. Wysyłamy koleją i pocztą.

Marchlewski & Zawacki-Grudziądz
HURTOWNIA WIN od roku 1879

Przysięgli dostawcy win mszalnych
— Własna składnica winoctłowa.

Rumy - Koniaki - Likieri - Wódki.

Upomnienie!

Z dnem 30 listopada 1928 r. upłynął termin płatności ostatniej raty podatku od lokali za rok 1928. Wzywa się niniejszem wszystkich zalegających ze zapłatą tegoż podatku do uiszczenia się w terminie do 14-go stycznia 1929 r. Po tym terminie następuje bezwzględna wzmoczona egzekucja zaległości (także za lata ubiegłe).

Chełmża, dnia 9 stycznia 1929 r.

GŁÓWNA KASA MIEJSKA

(—) Augustyniak, skarbnik.

Motor gazowy

dobrze utrzymany
tanie na sprzedaż

zgłoszenia w

Drukarni Przemysłowej

Chełmża — Rynek Bednarski 1.

Auto - Doróżka

do osiągnięcia w każdej chwili.

Zgł. u p. J. Dymskiego

Rynek II. — Restauracja.

Prasownia

bielizny męskiej i damskiej.

Naciąganie firan.

Przyjmuje bieliznę do prania.

Gwarancja czystości! — Ceny solidne!

Gertruda Zarębska Sienkiewicza 10

Pokój

w śródmieściu nadający się na **biuro** z osobnym wejściem poszukuje się od zaraz. Czynną według umowy. Łask. zgłoszenia do Administracji

„Przeł. Pom.“

DRUKI

wszelkiego rodzaju dla urzędów banków kupców i rodzinnych zapotrzebowań wykonuje szybko, gustownie i tanio

Drukarnia Przemysłowa

Chełmża

Choroby płuc i gardła

ponoszająca broszura nr. 11 bezpłatnie

Dr. Gebhard & Sp. Gdańsk.

Reklama dźwignią handlu